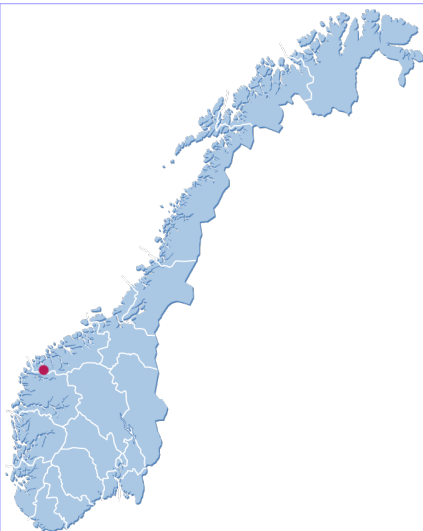
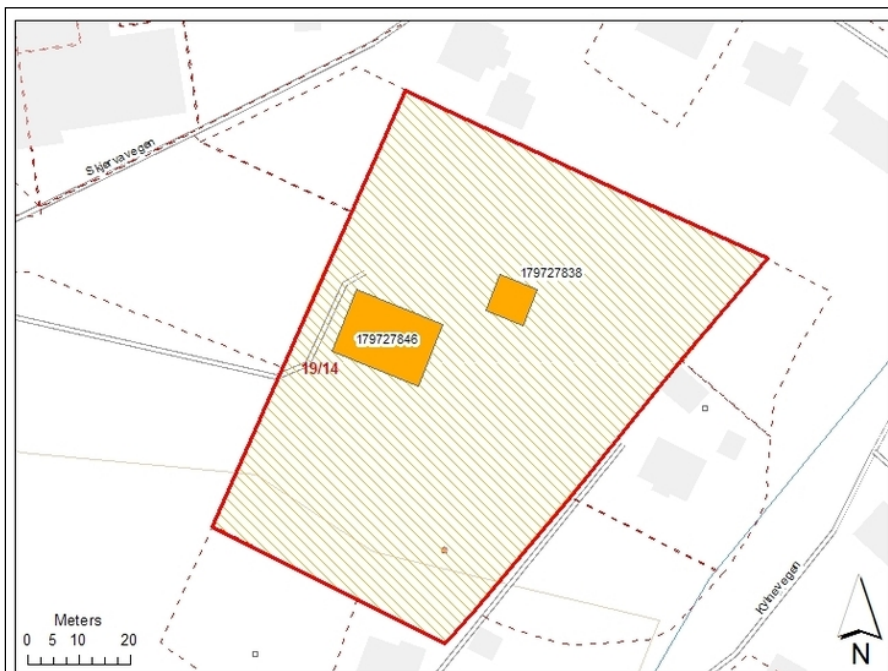

Bygnings- og eiendomsdata

Fylke:	Møre og Romsdal
Kommune:	1519/Volda
Opprinnelig funksjon:	Sorenskrivergård.
Nåværende funksjon:	Tingrett.
Foreslått vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring
Totalt antall bygg:	2

Situasjonskart. Opphavsrett: Statsbygg.

Bygningsoversikt, omfang vern

Byggnr	Byggnavn	Oppført	Verneklasse	Omfang	GAB nr	Gnr/Bnr
10	SØRE SUNNMØRE SORENSKRIVERGÅRD	1905 - 1907	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør/Utomhus	179727846	19/14
13567	Uthus	1905 - 1907	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør/Interiør	179727838	19/14

Vern kompleks

Formål:	Formålet er å bevare sorenskrivergården Sør Sunnmøre tingrett som en representant for de mange sorenskrivergårdene som ble ervervet eller oppført av Staten rundt år 1900.
Begrunnelse:	Formålet er videre å bevare det totale anlegget på en slik måte at det fortsatt fremstår som et representativt anlegg som synliggjør embetets posisjon i samfunnet, og som ivaretar anleggets eksponeringen mot omgivelsene. Formålet med vernet av utomhusarealene er å synliggjøre hageanlegget i sammenheng med bygningene. Sør Sunnmøre tingrett vurderes eksteriørmessig som en god representant for de mange sorenskrivergårdene fra perioden. Både hovedhus og uthus har bevart mange opprinnelige elementer som er en viktig del av arkitekturen. Den standsmessige bygningen med tilhørende uthus ligger høyt i terrenget omgitt av en pent opparbeidet hage som gir en oppstøttende virkning til bygningene. Eksponeringen mot omgivelsene og bygda spiller embetets posisjon i samfunnet.
Omfang:	Vernet omfatter hovedbygningen, uthuset og utomhusarealene innenfor eiendoms grensene.

Beskrivelse kulturmiljø

Sør Sunnmøre tingrett ligger sentralt i Volda, i et strøk med bolig- og næringseiendommer. Bebyggelsen, som består av et hovedhus og et uthus, ligger nord på eiendommen og ble oppført i 1907. Tomten er 6 mål og er delvis opparbeidet med hage. Tomten ligger i skrånende terreng, og heller ned mot sør. I sør grenser tomten mot et beiteområde. Til eiendommen hører også en skogsteig (g./b.nr. 19/615) på 5,3 mål.

Sorenskriverembetet har lange tradisjoner i distrikts-Norge. I 1848 opprettet Staten et fond for ervervelse av sorenskrivergårder. Sorenskrivergårdene tilhørte Opplysningsvesentens fond. I tiårene rundt år 1900 ble et stort antall sorenskrivergårder bygget. I 1932 var tallet 67. I dag er tre av disse fortsatt i statlig eie. Foruten Sør Sunnmøre sorenskrivergård er det Hardanger sorenskrivergård på Lofthus og Sunnhordland sorenskrivergård på Stord.

Sorenskrivergårdene var representative anlegg. De bestod av en standsmessig bolig med kontoravdeling, og hadde hage. Gårdene lå gjerne tydelig eksponert mot omgivelsene.

Sorenskriveren utførte kontorarbeidet på sorenskrivergården, men rettsakene ble helst ført andre steder. Fra 1970-tallet ble det vanligere at rettsakene foregikk på sorenskrivergården og mange sorenskrivergårder ble da ombygd og fikk rettsaler.

Sør Sunnmøre tingrett het opprinnelig Sør Sunnmøre sorenskrivergård. De to bygningene i jugendstil og ble oppført i 1907. Hovedbygningen rommet en større bolig i to etasjer med egen inngang, kjøkkeninngang og direkte utgang til hagen via stuen. Videre var det en kontordel med egen inngang. I uthuset var det funksjonær bolig, redskapsskyl og hønsehus. Sorenskrivergården hadde pent opparbeidet hage.

På 1980-tallet var det ikke lenger behov for bolig til sorenskriveren. Derimot var det behov for større lokaler til avvikling av rettsaker, og hovedbygningen gjennomgikk en større innvendig ombygging.

Eksteriørmessig fremstår hovedbygningen og uthuset med utseende tilnærmet lik det opprinnelige.

Eiendomshistorikk

Eiendommen ble ervervet i 1905. I 1907 stod bygningene ferdig med sorenskriverkontor og bolig for sorenskriveren i en og samme bygning. En frittstående sidebygning ble oppført samtidig. Denne tjente som funksjonær bolig og hadde i tillegg uthusfunksjoner med stall, hønsehus og vedskåle. På nedsiden av sorenskriverboligen ble det etablert et hageanlegg samtidig. Et stakittgjerd avgrenset anlegget mot dyrkningsjorda som omkranset eiendommen. I 1954 ble det reist en garasje på oversiden av sorenskriverkontoret. Denne ble revet i 2003.

Verneverdige bygg

Byggnr: 10
GAB nr: 179727846
Navn: SØRE SUNNMØRE
SORENSKRIVERGÅRD
Oppført: 1905 - 1907

Byggnr: 13567
GAB nr: 179727838
Navn: Uthus
Oppført: 1905 - 1907

Utomhusanlegg

Elementnr: 01
Elementnavn: Hage
Beskrivelse: Inngjerdet
parkanlegg på sørsida av
sorenskriverkontoret.
Hagen var tidligere mer
opparbeidet med roseallé,
gangveier og kjøkkenhage.

Elementnr: 2
Elementnavn: Stakittgjerde
Beskrivelse: Stakittgjerde
avgrenser eiendommen
mot vest. Hovedadkomsten
til sorenskrivergården var
opprinnelig gjennom en
port i gjerdet, plassert
mellom de to øverste
trærne på bildet.

Hagen og sorenskriverkontoret sett fra sør. Opphavsrett: Statsbygg.

Sorenskriverkontoret sett fra dagens innkjørsel. Uthuset til venstre. Opphavsrett: Statsbygg.

Sørøstre del av hagen mot bygda. Opphavsrett: Statsbygg.

Sorenskrivergården med hagen. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasaden mot hagen. Opphavsrett: Statsbygg.

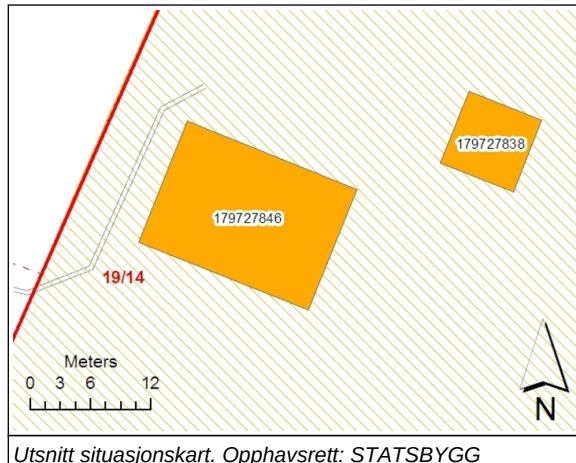
Deler av hagen mot huset. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 10 SØRE SUNNMØRE SORENSKRIVERGÅRD

Kompleks 52 SØRE SUNNMØRE TINGRETT

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG MIDT-NORGE
GAB nr:	179727846
Gnr/bnr:	19/14
Oppført:	1905 - 1907
Byggherre:	Justisdepartementet ved Opplysningsvesenets fond.
Arkitekt:	Ukjent
Opprinnelig funksjon:	Offentlig forvaltning
Nåværende funksjon:	Offentlig forvaltning
Bygningsart:	Kontor
Regulering:	Regulert: Kommunedelplan for Volda sentrum, vedtatt 18.06.2009, erstatter gjeldende reguleringsplan. Formålet i begge planer er: Båndlegging etter lov om kulturminne/offentlige formål.
Vernestatus:	Annet vern: Registrert som verneverdig i kommunedelplan.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Hovedbygningen i tre i 1 1/2 etasje med kjeller, oppført i reisverk med skifertekket mansardtak. Kjeller i murt naturstein. Kalket. Grunnflaten er ca. 250 m². Bygningen er i jugendstil.

Opprinnelig var noe under halve 1. etasjen sorenskriverkontor og øvrig areal bolig. Etter en omfattende innvendig ombygging i 1985 brukes hele bygningen av tingretten til kontorer og rettsaler.

Eksteriørmessige endringer fra det opprinnelige: Opprinnelige smårutete vinduer byttet ut i nær hele bygningen. Inngangsdør på vestveggen blendet og vindu satt inn. Kjøkkendør på østveggen blendet og vindu satt inn. Tre mansardvinduer blendet, men det fjerde er bevart. Verandaen, balkongen og søylene er fornyet og en del bord i kledningen er nye og i noe annen utførelse (uhøvlet) enn det opprinnelige.

Interiørmessige endringer: Planløsningen i 1. og 2. etasje er betydelig endret fra det opprinnelige. Annen etasje var opprinnelig boligdel med soverom. Her er vegger flyttet og det er etablert én stor og én mindre rettsal og dommer- og vitnerom. Strukturen i første etasje er mer som opprinnelig, med mindre endringer. Alle innvendige flater og de fleste dørene er nye. Hovedtrappen fra 1. til 2. etasje er den opprinnelige.

Tross endringene fremstår bygningen med et tilnærmet opprinnelig utseende eksteriørt.

Bygningshistorikk

1905	Sorenskriverkontor med boligenhet og uthus bygges.
1967	Embetsmannskifte med istandsetting og rehabilitering av huset. Oppussing av 3 soverom, 3 stuer og kjøkkenet. Nytt WC og ny oljekamin.
1970	Omtrekking av tak og isolering av loftsgulv og mansardtak. 3 mansardvinduer fjernet.
1985	Omfattende rehabilitering ferdigstilt. Gulvbelegg på alle gulv, gipsplater og malt tapet på alle vegger og plater i himling. Flere vegger ble fjernet og nye vegger ble etablert.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare bygningen som en del av det helhetlige sorenskriveranlegget. Formålet er videre å bevare bygningens form, arkitektoniske uttrykk og originale enkeltelementer.
Begrunnelse:	Bygningen er en god representant for de mange sorenskriverbygningene fra perioden og synliggjør på en god måte embetets posisjon i samfunnet. Eksteriørmessig fremstår bygningen som tilnærmet opprinnelig.
Omfang:	Eksteriør. Utomhus: arealene innenfor eiendomsgrensen.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

BYGNING 10 SØRE SUNNMØRE SORENSKRIVERGÅRD

Kompleks 52 SØRE SUNNMØRE TINGRETT

Nordre fasade. Dette var opprinnelig inngangen til boligen mens kontorinngangen var på vestveggen. I dag er dette hovedinngangen. Opphavsrett: Statsbygg.

Sorenskriverkontorets fasade mot syd. Uthuset skimtes til høyre i bildet. Opphavsrett: Statsbygg.

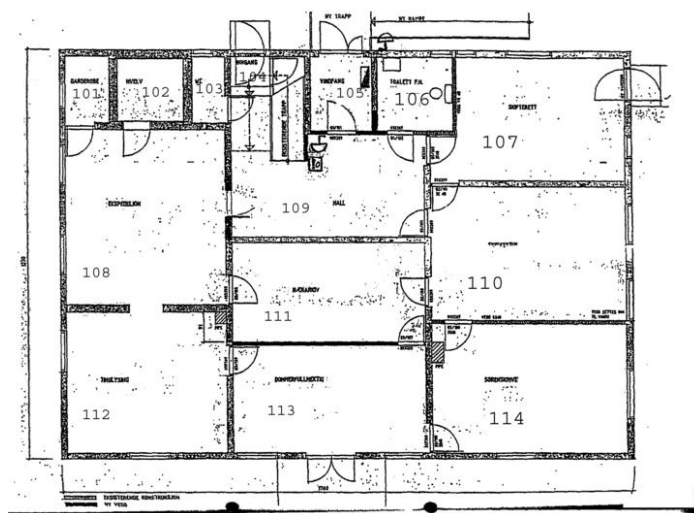
Nordre og vestre fasade. Døren til den opprinnelige kontorinngangen er erstattet med et mindre vindu. Opphavsrett: Statsbygg.

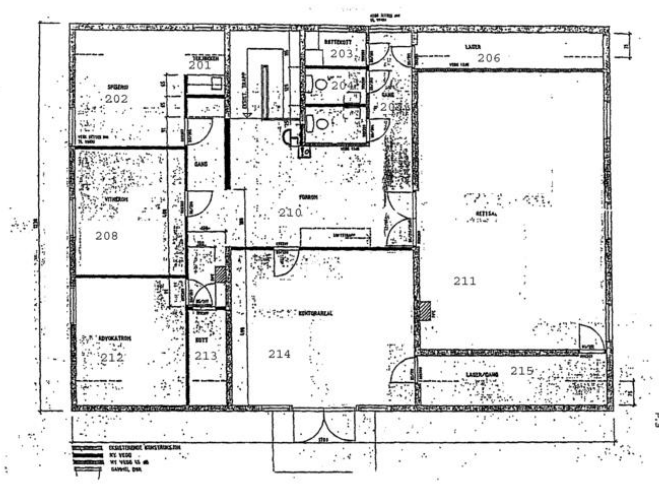
Sorenskriverkontoret sett fra øst. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 10 SØRE SUNNMØRE SORENSKRIVERGÅRD

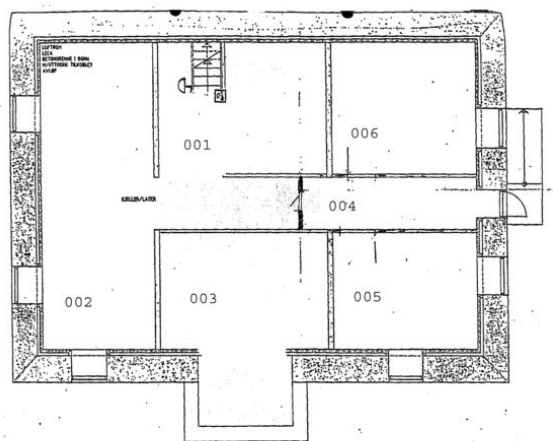
Kompleks 52 SØRE SUNNMØRE TINGRETT

Plan 1. etasje. Opphavsrett: Statsbygg.

Plan 2. etasje. Opphavsrett: Statsbygg.

Plan kjeller. Opphavsrett: Statsbygg.

Veranda og hageutgang. Balkong i andre etasje. Opphavsrett: Statsbygg.

Ett gjenværende mansardvindu. Opphavsrett: Statsbygg.

Detalj ved hovedinngangen. Opphavsrett: Statsbygg.

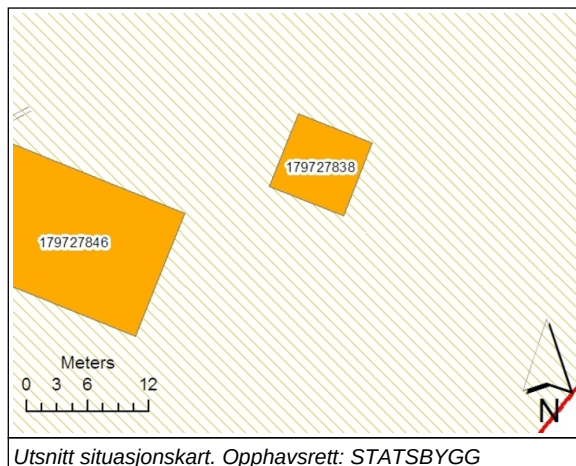
Dørklokke ved hovedinngangen. Opphavsrett: Statsbygg.

Lampe i taket over verandaen. Opphavsrett: Statsbygg.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG MIDT-NORGE
GAB nr:	179727838
Gnr/bnr:	19/14
Oppført:	1905 - 1907
Byggherre:	Justisdepartementet ved Opplysningsvesenets fond.
Arkitekt:	Ukjent
Opprinnelig funksjon:	Offentlig forvaltning
Nåværende funksjon:	Offentlig forvaltning
Bygningsart:	Uthus/skjul
Regulering:	Regulert: Kommunedelplan for Volda sentrum, vedtatt 18.06.2009, erstatter gjeldende reguleringsplan. Formålet i begge planer er: Båndlegging etter lov om kulturminne/offentlige formål.
Vernestatus:	Annet vern: Registrert som verneverdig i kommunedelplan.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Uthuset fremstår som opprinnelig med originale vinduer, dører og både innvendig og utvendig kledning.

Bygningshistorikk

1905	Uthuset ferdig samtidig med sorenskriverboligen
1990	Istandsetting av stall med nytt gulv, delvis ny kledning utvendig. Endring av døråpning. Tekking av taket på vedskålen.

Vern

Formål:	Formålet med vernet er å bevare bygningen som en del av det helhetlige anlegget.
Begrunnelse:	Uthuset, i jugendstil, er en integrert del av sorenskriveranlegget. Uthuset har samme uttrykk som hovedbygningen, med en forenklet detaljering.
Omfang:	Bygningens eksteriør og interiør.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

Interiør

Interiørnr: 102
 Interiørnavn:
 Funksjonær bolig
 Beskrivelse: Et lite kvadratisk rom 3,7 x 3,7 m med ildsted tjente som boligrom for sorenskriverkontorets funksjonær. Rommets originale interiør gir høy grad av autentisitet. Veggene er panelt med faspanel og rupanel i himling. Gulvbelegget på tregulvet er antagelig sekundært. Vinduene, fyllingsdør til gangen og profilerte gerikter er originale. Vinduer, dør og kledninger er malt. Pipe i tegstein og vedovn er også originale deler av interiøret.

Interiørnr: 104
 Interiørnavn: Høsehus
 Beskrivelse: Et lite rom i husets nordøstre del har opprinnelig vært høsehus. Støpt plate på gulv og med panelte vegger og himling (rupanel). Veggene og himlingen har opprinnelig vært kalket. Det er i dag tydelig spor av dette. Rommet brukes i dag som lager.

BYGNING 13567 Uthus

Kompleks 52 SØRE SUNNMØRE TINGRETT

Fasade mot parkeringsplassen. De to dørene på gavlveggen leder inn til hønehuset til venstre og stallen til høyre. Inngang til funksjonærboligen på langveggen. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade mot øst. Det er møkkjeller under hønehuset og stallen. Opphavsrett: Statsbygg.

Uthusets gavlvegg mot syd. Døra til høyre leder inn til vedskålen. Opphavsrett: Statsbygg.

Inngang til uthus. Opphavsrett: Statsbygg.

Trappen. Opphavsrett: Statsbygg.

Boligen brukes i dag som lager, og bak stabler av gamle vinduer skimtes den originale panelen. Opphavsrett: Statsbygg.

Original panel i uthuset. Opphavsrett: Statsbygg.

Gamle vinduer er lagret i uthuset. Opphavsrett: Statsbygg.

Lamper og en gammel kakkelovn er lagret i uthuset. Opphavsrett: Statsbygg.

Hønehusets vegg mot øst. Et lite vindu høyt oppe på veggen ga dagslys til rommet. Opphavsrett: Statsbygg.